

KOULUKULJETUKSIA KOSKEVAT OHJEET JA PERIAATTEET

Tässä oppaassa esitellään ne periaatteet, joiden pohjalta koulukuljetukset Päijät-Hämeen kunnissa pääsääntöisesti järjestetään.

Päivitetty Päijät-Hämeen sivistystoimen ohjausryhmässä 13.01.2021

Tähän oppaaseen lisätyt Hartolan koulukuljetuksia koskevat täydennykset ja linjaukset on hyväksytty Hartolan sivistys- ja hyvinvointilautakunnassa 28.01.2021

Koulukuljetukset toteutetaan perusopetuslain 32 §:n ohjeistusten mukaisesti.

Sisältö

1. Yleiset periaatteet	- 2 -
2. Lainsäädäntö	- 3 -
3. Palvelutason määrittely	- 4 -
3.1 Yleiset perusteet	- 4 -
3.2 Odotusajat	- 5 -
3.3 Kuinka haetaan koulukuljetusta, korvausta kuljetuksista tai muutosta kuljetuksiin	- 5 -
3.4 Tilausliikenteessä kuljetettavien oppilaiden luettelo	- 6 -
3.5 Järjestyksenpito	- 6 -
4. Liikenneturvallisuus	- 6 -
5. Koulukuljetusten pelisäännöt	- 7 -
5.1 Huoltajan muistilista	- 7 -
5.2 Koulukyytiläisen muistilista	- 9 -
5.3 Koulukuljettajan muistilista	- 10 -
6. Tiedottaminen	- 11 -
7. Muutoksenhaku	- 11 -
8. Yhteystiedot	- 11 -

1. Yleiset periaatteet

Päijät-Hämeen kuntien koulukuljetuksista vastaavat toimielimet ovat hyväksyneet koulukuljetuksia koskevat yleiset periaatteet ja ehdot, joiden täytyessä kunta järjestää oppilaalle koulukuljetuksen.

Esiopetuksen ja perusopetuksen oppilaiden varsinaisella koulumatkalla tarkoitetaan oppilaan päivittäistä kodin/asunnon ja koulun välistä matkaa, jonka oppilas kulkee kouluun mennessään ja sieltä palatessaan. Koulukuljetukset järjestetään tai korvataan vain kodin ja koulun väliselle matkalle. Kunta järjestää koulukuljetuksen vain väestörekisteriin merkittyyn kodin osoitteeseen. Kunnan velvollisuutena ei ole järjestää koulukuljetusta koko matkalle, vaan kuljetus voidaan järjestää vain osalle matkasta. Matka, jonka oppilaan tulee varautua kulkemaan omin neuvoin, on pisimmillään omavastuumatkoina määritelty kilometriraja. Tilapäisestä asuin- tai hoitopaikasta ei järjestetä koulukuljetusta.

Pääperiaatteena koulukuljetusten järjestämisessä on turvallisuus, tasapuolisuus, taloudellisuus ja tarkoituksenmukaisuus. Kyydit pyritään järjestämään lyhyintä reittiä pitkin ja edullisinta kulkuneuvoa käyttäen. Oppilas voi joutua käyttämään koulumatkallaan useita eri kuljetusmuotoja. Pääsääntöisesti koulukuljetuksissa käytetään tällöin aikatauluiltaan sopivaa linjaliikennettä. Tilausliikennettä ja erilliskuljetuksia käytetään tai huoltajille maksetaan saattoavustusta, jos:

- linjaliikenne puuttuu tai sen reitit ja aikataulut ovat koulukuljetukseen soveltumattomat
- oppilas ei pysty terveydellisistä syistä käyttämään linjaliikennettä.

Kunta ei vastaa erillisistä kuljetuksista huonoissa keliolosuhteissa eikä joukkoliikenteeseen mahdollisesti kohdistuvan työtaistelutoimenpiteiden aikana. Näissä tapauksissa huoltajan vastuulla on päätös kouluun lähettämisestä. Ongelmatilanteessa kuljettaja ottaa yhteyttä kunnassa kuljetuksista vastaavaan viranhaltijaan tai virastoon. Kuljetuksista vastaava viranhaltija/virasto pyrkii tiedottamaan huoltajia.

Koulukuljetusten sujuminen kuljetusreitillä edellyttää oppilaiden olemista riittävän ajoissa (vähintään 5 min. ennen) sovitussa noutopaikassa. Autoa tulee odottaa 15 minuuttia yli sovitun aikataulun, jonka jälkeen oppilas voi palata kotiin ja ottaa yhteyttä joko huoltajiin, kouluun tai kuljetuksista vastaavaan virastoon. Jos oppilas myöhästyy kuljetuksesta, erillistä kuljetusta ei järjestetä. Tällöin kuljetus kouluun on huoltajien vastuulla. Huoltajien kuuluu ilmoittaa kuljetuksista vastaavaan virastoon ja/tai kuljettajalle mikäli oppilas ei tarvitse jonakin päivänä kuljetusta.

HUOLTAJIEN PITÄÄ ILMOITTA AINA, JOS OPPILAS EI TARVITSE KOULUKYYTIÄ!

2. Lainsäädäntö

Perusopetuslaki (628/1998 sekä laki em. lain muuttamisesta)

32 §

”Jos perusopetusta, esiopetusta tai lisäopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pidempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai lasten päivähoidosta annetussa laissa tarkoitetusta päivähoidosta esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai päivähoidosta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai päivähoitoon. Perusopetusta, lisäopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista varten myönnettävä riittävä avustus. Edellä 1 momentin mukaisesti järjestettävä oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas

lukuvuoden alkaessa on täyttänyt 13 vuotta saa koulumatka kestää enintään 3 tuntia. Jos oppilas otetaan muuhun kuin POL 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kouluun tai opetuksen järjestämispaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan.”

3. Palvelutason määrittely

3.1 Yleiset perusteet

Päijät-Hämeen kunnissa järjestetään esi- ja perusopetuksessa oleville oppilaille koulukuljetus esikouluun ja kouluun seuraavasti:

- Esiopetus ja luokat 1 - 9, jos koulumatka on pidempi kuin viisi (5) kilometriä ja omavastuuraja kävellen taksi- tai linja-autoreitin varteen on viisi (5) kilometriä. Kunta voi tehdä omalla päätöksellään poikkeuksen näistä kilometrirajoista.
- Jos 0-9. luokan oppilas anoo muuhun kouluun kuin kunnan osoittamaan lähikouluun, kunta ei järjestä kuljetusta eikä vastaa kuljetuskustannuksista.
- Jos oppilas osallistuu iltapäiväkerhotoimintaan, koulun kerhotoimintaan tai muuhun vastaavaan, kunta ei ole velvollinen järjestämään kuljetusta eikä vastaamaan kuljetuskustannuksista.
- Teiden vaarallisuus huomioidaan kuljetusten järjestelyissä
- Koulumatkan vaarallisuus tai vaikeus määritellään tapauskohtaisesti. Koulumatkan rasittavuus oppilaalle arvioidaan asiantuntijalausunnon perusteella. Poikkeukset

kuljetusoikeuksiin myöntää koulukuljetuksista vastaava toimielin tai se viranhaltija, jolle asia on delegoitu.

- Jos oppilaan vanhemmilla on yhteishuoltajuus, koulukuljetus myönnetään ainoastaan oppilaan väestörekisteritietojen mukaiseen osoitteeseen lähikouluperiaate huomioiden
- Vieraskuntalaisen oppilaan koulukuljetusetuudesta päätetään oppilaaksiottopäätöksessä
- Kunta voi tehdä omalla päätöksellään poikkeuksen vuosiluokka- tai vuosiluokkaryhmäkohtaisesti tai pimeään vuodenajan osalta edellä mainituista kilometrirajoista. Kunta voi määrittää omavastuuosuusmatkan enimmäispituuden vuosiluokittain tai vuosiluokkaryhmittäin. Esim. esioppilaat 1 km, 1-6 -luokkalaiset 3 km, 7-9 -luokkalaiset 4 km. Lisäksi kunta voi huomioida koulumatkaetuuden säilymisen esimerkiksi Harrastamisen Suomen mallin toimintaan (kerhotoiminta, AP/ IP) osallistuvien osalta.

Hartolassa

- **Esiopetuksessa ja perusopetuksessa luokilla 1 – 2 oleville oppilaille** järjestetään koulukuljetus, mikäli koulumatka on pidempi kuin kolme (3) kilometriä omavastuuraja kävellen taksi- tai linja-autoreitin varteen on yksi (1) kilometri

- **Perusopetuksessa luokilla 3 - 5 oleville oppilaille** järjestetään koulukuljetus, mikäli koulumatka on pidempi kuin viisi (5) kilometriä omavastuuraja kävellen taksi- tai linja-autoreitin varteen on kolme (3) kilometriä

- **Perusopetuksessa luokilla 6 - 9 oleville oppilaille** järjestetään koulukuljetus, mikäli koulumatka on pidempi kuin viisi (5) kilometriä omavastuuraja kävellen taksi- tai linja-autoreitin varteen on viisi (5) kilometriä

3.2 Odotusajat

Perusopetuslain 32 § mukaan oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään kolme tuntia. Kokonaisaikaa laskettaessa huomioidaan myös kävelyaika kuljetusreitillä varteen. Oppilaan kilometriä kohti tarvitsema keskimääräinen kävelyaika on seuraava (Kuntaliiton laatima suositus kunnille):

ikävuosi	kävelyaika minuuttia
5	16
6	15
7	14
8	13
9	12,5
10	12
11	11,8
12	11,6
13	11,4
14	11,2

15	11
16	10,8

Odotusajat pyritään pitämään kohtuullisina. Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan.

3.3 Kuinka haetaan koulukuljetusta, korvausta kuljetuksista tai muutosta kuljetuksiin

Terveydellisiin syihin perustuvaa koulumatkan järjestämistä tai koulumatkan kulujen korvausta haetaan koulukuljetuksista vastaavalta viranhaltijalta. Hakemuksen perusteluna tulee olla asiantuntijalausunto, josta ilmenee ajanjakso koulukuljetuksen tarpeellisuudesta sekä esitys kuljetusmuodosta (esim. tarvitsee erilliskuljetuksen). Päätöksen tekee koulukuljetuksista vastaava viranhaltija/ toimielin. Määräaikainen koulukuljetus myönnetään vasta huoltajan esitettyä asiantuntijalausunnon koululla tai virastolla koulukuljetuksista vastaavalle viranhaltijalle.

Asiantuntijalausunnosta pitää ilmetä selkeästi:

- kuljetustarpeen syyt ja perustelut
- mille ajanjaksolle kuljetuksen järjestämistä suositellaan
- millä kuljetusvälineellä asiantuntija suosittelee kuljetuksen tapahtuvan

Huomioon otetaan oppilasta hoitavan julkisen erikoissairaanhoidon/ sairaalan/ terveyskeskuslääkärin tai neuvola- tai koululääkärin ja koulupsykologin tai lapsen asioita käsittelevän muun asiantuntijan lausunto.

Huoltajan hankkimat asiantuntijalausunnot on toimitettava joka lukuvuosi joko hakemuksen mukana tai sovittaessa erillisesti toimitettuna koulutoimistoon hyvissä ajoin ennen seuraavan lukuvuoden alkamista, elleivät ne ole luonteeltaan pysyväislaatuisia.

Oppilaan erityisen tuen päätös ei automaattisesti oikeuta kuljetukseen. Sairauden ja tapaturman takia kuljetus voidaan myöntää lääkärintodistuksessa mainituksi ajaksi. Kunta ei järjestä eikä korvaa oppilaiden terapiakuljetuksia.

Koulumatkan järjestämistä tai koulumatkakulujen korvaamista haetaan jokaiselle lukuvuodelle erikseen, mikäli koulumatka on alle kunnassa päätettyjen koulumatkarajojen (esim. 5 km). Päätös tehdään lukuvuodeksi kerrallaan. Myös asiantuntijalausunnot on toimitettava joka lukuvuosi hakemuksen mukana uudelleen, elleivät ne ole luonteeltaan pysyväislaatuisia. Tällaisissa tapauksissa asia sovitaan erikseen. Erikoistapauksissa, kuten terveydellisten syiden perusteella tapahtuvissa kuljetuksissa, voidaan kuljetus järjestää tai korvata lyhyemmäksi ajaksi.

Liikenteen vaarallisuuteen perustuvat päätökset tekee koulukuljetuksista vastaava viranhaltija/ toimielin.

3.4 Tilausliikenteessä kuljetettavien oppilaiden luettelo

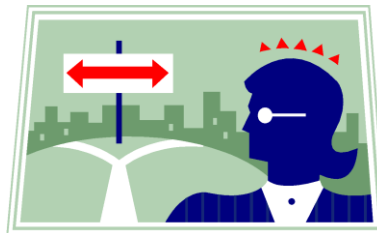
Opetuksen järjestäjän tulee antaa luettelo kuljetettavista oppilasta kuljetuksen suorittajalle. Luettelo tulee olla autossa kuljetusten aikana ja se päivitetään tarpeen vaatiessa. Opetuksen järjestäjä maksaa vain luetteloon merkittyjen koululaisten kuljetuksesta. Muiden kuljettaminen on kielletty, ellei siitä tilaajan kanssa ole erikseen sovittu tai kyseessä ole kaikille yleinen joukkoliikenne.

Kunta päättää ilman koulumatkaetuutta olevien oppilaiden mahdollisuuksista käyttää koulukuljetuksia sekä heiltä niistä mahdollisesti perittävistä maksuista.

3.5 Järjestyksenpito

Kuljettajan on huolehdittava yleisestä järjestyksestä ajon aikana ja että oppilas matkustaa turvavyö kiinnitettynä. Mikäli oppilas ei kehotuksista huolimatta kiinnitä turvavyötä tai muuten vaarantaa järjestyksenpidon autossa, kuljettaja ottaa ensisijaisesti yhteyttä kouluun, huoltajiin tai koulukuljetuksista vastaavaan viranhaltijaan matkan jatkamiseksi.

Mikäli kuljetuksen aikana on vakavia järjestyshäiriöitä, kuljettaja voi ottaa yhteyttä myös poliisiin.

4. Liikenneturvallisuus

Huoltajat ovat ensisijaisesti velvollisia opastamaan lapsiaan liikkumaan turvallisesti liikenteessä. Koulukuljetuksessa mukana olevien oppilaiden huoltajat vastaavat siitä, että oppilas pääsee turvallisesti kotoa autoon ja autosta kotiin.

Oppilas on koulun vastuulla poistuessaan aamulla autosta koulun alueelle ja koulun päättymisestä noustessaan autoon.

Liikennöitsijöiden vastuu kattaa oppilaiden autoon noususta kotipysäkillä ja kotipysäkillä koulun pysäkillä jättämiseen.

Koulukuljetuksista vastaava viranhaltija/ toimielin tiedottaa poikkeustapauksista edelleen kouluille, liikennöitsijöille tai kotiin. Kaikki tahot käyttävät tarvittaessa suoraa tiedottamista (huoltajat, koulu, liikennöitsijät ja koulukuljetuksista vastaava viranhaltija/ toimielin)

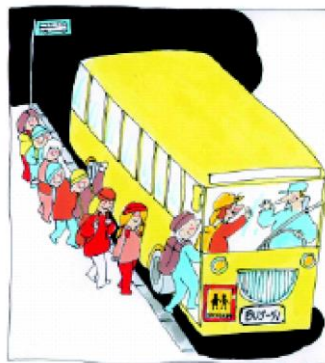
Liikenne- ja viestintäministeriö:

- Erilliskuljetuksessa koulukuljetusauto on merkittävä edessä ja takana omalla kilvellä, jonka voi korvata taksissa valaistulla koulukyytikuvulla.
- Autossa on oltava mukana tilaajan antama kuljetusluettelo oppilaista. Oppilaiden on aina käytettävä turvavyötä.
- Kuljettajan tulee käyttää turvavyötä koulukuljetuksessa.
- Koululaiskuljetuksissa ajoneuvokohtainen nopeusrajoitus on 80 km/h.
- Kuljetuksissa noudatetaan em. ministeriön päätöstä koulu- ja päivähoitokuljetusten kuormituksesta ja turvallisuusjärjestelyistä.
- Alkolukon käyttö on pakollinen varhaiskasvatus- ja koulukuljetuksissa

5. Koulukuljetusten pelisäännöt

Oppilas julkisen liikenteen matkustajana

Oppilas voi vaikuttaa sekä omaan että kanssamatkustajien turvallisuuteen myös koulukyydin ja julkisen liikenteen käyttäjänä. Kuljettajalle on taattava työrauha, jotta hän voi keskittyä ajamiseen. Oppilaat eivät myöskään saa häiritä muita matkustajia. Kyydin odotteluun ja siitä poistumiseen liittyy monia riskejä.

5.1 Huoltajan muistilista

- Ilmoita koulukuljetuksista vastaavalle viranhaltijalle, kouluun tai autonkuljettajalle oppilaan sairastumisesta tai muista poissaoloista, ettei auto aja turhia reittejä. Kunta perii tarvittaessa turhien ajojen kustannukset vanhemmilta.
- Ilmoita kuljetustarpeiden muutoksista hyvissä ajoin, viimeistään kaksi (2) viikkoa ennen, jotta muutokset ja tiedotus saadaan ajoissa tehtyä.
- Huolehdi, että oppilas on ajoissa odotuspaikalla.
- Ilmoita autonkuljettajalle tai kuljetuksista vastaavalle viranhaltijalle kuljetuksiin liittyvistä terveydentilaa koskevista asioista (esim. allergiat, pahoinvointi).
- Keskustele oppilaan kanssa pysäkillä ja autossa käyttäytymisestä.
- Liikennöitsijä ja oppilaan huoltajat sekä oppilas sopivat keskenään yhteistyössä koulun kanssa oppilaan tahallisesti autolle aiheuttamista vahingoista tai sotkemisesta. Kunta ei ole korvausvelvollinen.
- Kuljetuksista vastaava viranhaltija päättää pysäkin/ nouto-jättöpisteen paikan.
- Tarkista, että oppilaan ulkoiluvaatteissa on heijastimet.
- Kunta maksaa ensimmäisen bussikortin. Mikäli kortti häviää tai rikkoutuu, peritään uudesta kortista maksu.
- Kuljettajalta voi kysyä autoon jääneitä tavaroita.
- Talvitapahtumia varten saa autossa kuljettaa liukureita, suksia ja luistimia.

5.2 Koulukyytiläisen muistilista

- Odota kyytiä pysäkillä tai sovitussa paikassa, ei ajoradalla.
- Ole sovitussa noutopaikassa riittävän aikaisin (vähintään 5min. ennen).
- Autoa tulee odottaa 15 minuuttia yli sovitun ajan.
- Ota rahat tai matkalippu esille jo autoon noustessa.
- Huolehdi saamastasi bussikortista ja ilmoita välittömästi koululle, jos kortti katoaa tai vahingoittuu.
- Tervehdi kuljettajaa.
- Odota vuoroasi, älä ryntää autoon.
- Anna vanhuksille ja vammaisille aina istumapaikka.
- Käytä turvavyötä ja noudata muitakin turvallisuuteen liittyviä ohjeistuksia.
- Auton liikkuesssa pysytään omilla paikoilla. Vasta pois jäädessä siirrytään vähän ennen pysäkkiä oven eteen.
- Jos voit pahoin, ilmoita tai pyydä kaveriasi ilmoittamaan siitä kuljettajalle.
- Tarkista, ettet unohtanut mitään autoon.
- Autoon ei saa mennä eikä siitä saa poistua liikenteen puolelta.
- Odota, että auto on lähtenyt pysäkiltä ja näet joka suuntaan, ennen kuin lähdet ylittämään ajorataa.
- Hämärän ja pimeän aikaan käytä aina heijastinta.
- Koulun järjestyssäännöt ovat voimassa myös koulukuljetuksen aikana

5.3 Koulukuljettajan muistilista

- Aja odotusalueelle rauhallisesti.
- Ota lapset kyytiin ja jätä sovituissa paikassa.
- Tarkista, että lapset ovat kyydissä ja turvavöissä ennen kuin lähdet.
- Huolehdi, että autoon siirtyminen ja siitä poistuminen tapahtuu turvallisesti, rauhallisesti ja kiireettä.
- Pidä huoli sovituista asioista (ylimääräiset, ennalta sovitut kyyditykset, sovitut reitit, sovitut ajat kotiinkuljetuksissa).
- Ilmoita turhat ajot koulukuljetuksista vastaavalle viranhaltijalle.
- Pyri olemaan täsmällinen aikatauluissa ja huomioi kelivara.
- Muista liikennesäännöt ja liikennekäyttäytyminen.
- Muista, että olet oheiskasvattaja, käyttäytymisesi ja kielenkäyttösi on oltava ystävällistä ja asiallista.
- Muista, että erityistä tukea tarvitsevat oppilaat tarvitsevat erityishuomiota.
- Jos kuljetuksissa esiintyy ongelmia, ota yhteyttä ensin koulun opettajiin tai koulukuljetuksista vastaavaan viranhaltijaan, tarpeen vaatiessa myös lapsen huoltajiin.
- Kuljettajan on käytettävä turvavyötä koulukuljetuksissa.
- Kuljetusliike vastaa siitä, että lasten kanssa työskentelevien henkilöiden rikosrekisteri on esitetty.
- Huolehdi terveyteen liittyvien ohjeistusten ja viranomaismääräysten noudattamisesta.

6. Tiedottaminen

Koulut käyvät kuljetusjärjestelyjä läpi yhdessä kuljetusoppilaiden/ huoltajien kanssa. Koulukuljetusasioista tiedotetaan Wilman tai koulukuljetusjärjestelmän kautta.

Kuljetusperiaatteet ovat kunnan nettisivuilla, jossa ne ovat kaikkien luettavissa.

Koulukuljetuksista vastaava viranhaltija, huoltajat, autoilijat ja koulu tiedottavat tarvittaessa kaikkia osapuolia.

7. Muutoksenhaku

Jos olet tyytymätön

- kuljetusjärjestelyihin, ota yhteyttä kouluun tai koulukuljetuksista vastaavaan viranhaltijaan.
- kuljetusperiaatteisiin, vastuullinen toimielin käsittelee muutokset.
- kuljetuspäätökseen, valituksen käsittelee Hämeenlinnan hallinto-oikeus.

8. Yhteystiedot

Hartolan koulukuljetuksista vastaavien yhteystiedot:

Rehtori Tiina Kotila-Paaso, <mailto:tiina.kotila-paaso@hartola.fi>, puh 044 743 2369
Toimistos sihteeri Eija Johansson, <mailto:eija.johansson@hartola.fi>, puh 044 743 2249

Hartolan koulukuljetuksia hoitavien liikennöitsijöiden yhteystiedot:

Pohjan Matkat Oy, Tapani Saxlin p. 0500 436 700

Järvisen Liikenne Oy, Mika Järvinen p. 0400 492 288

Mikko Angervo p. 0400 355 157

